

To so glavne misli Schreinerjeve razprave, ki jo je spisal na podlagi Foersterjeve izvrstne knjige „Sexual-ethik und Sexualpädagogik. Eine Auseinandersetzung mit den Modernen“. Kempten und München 1907. Porabil je zraven tudi Wegenerjevo knjigo „Das nächste Geschlecht. Ein Buch zur Selbsterziehung für Eltern“. Gießen 1909. Razprava je dobro premišljena, kakor vse, kar pride iz Schreinerjevega peresa, in prva v slovenskem pedagoškem slovstvu, ki se loteva tega jako težkega vprašanja; zato zasluži tem večjo pozornost. Četudi pisatelj morda prestrogo sodi o nekaterih rečeh, zlasti če prehudo obsoja „spolno podivjanost“ naše dobe, ki izvestno ni hujša nego je že bila — le pomislimo na nekatere dobe srednjega veka, zlasti na dobo Ludovika XIV. — četudi prehudo nastopi proti tistim, ki hočejo razveljaviti obsojanje nezakonskega materinstva; četudi se bolj ozira na moški spol nego na ženski in daje nekako večjo krivdo onemu — kar pa ne drži; kajti zgodovina in izkušnja nas učita, da se enako greši na obeh straneh — vendar moramo priznati, da je delo pisano z resno voljo, pozornost slovenskega učiteljstva in slovenskih staršev obrniti na to velevažno vzgojno vprašanje ter jim pokazati pravo pot, ki naj bi jo ubrali pri izpolnjevanju te silno težavne in velike dolžnosti. Kdor se torej hoče na kratek način poučiti o tej poti, sezi po knjigi! Bral jo bode z velikim pridom.

Druzovič, učitelj glasbe na mariborskem učiteljski, nadaljuje svojo razpravo „O glasbeni vzgoji z ozirom na učiteljska in srednje šole“, ki jo je začel objavljati v Pedagoškem Letopisu za leto 1909.

Najprej govori o prejšnjih in sedanjih postavnih določbah za glasbeni pouk na učiteljskih; potem rešuje vprašanje, kako je uspešno urediti ta pouk na podlagi sedanjih učnih načrtov. Tu se bori z načinom pevskega in instrumentalnega pouka. Pri pevskem pouku dobro poudarja, da je podlaga pevskotehnične naobrazbe fonetika, pri pevskoteoretični naobrazbi pa da je treba uvaževati muzikalne in ritmične diktate. Pri zborovem petju naj se vpoštevata narodno, umetno in cerkveno petje, gojenci pa naj se navajajo popevati iz partitur. Tej zahtevi moram le pritrđiti kakor tudi oni, da naj se goji tudi enoglasna cerkveno-narodna pesem v zmislu cerkvenega ljudskega petja. Zraventega naj se gojenci seznanijo tudi z glasbeno teorijo in z glasbeno zgodovino, ki ima obraževalno vrednost, zlasti se gojenci tako uče samostojno umevati umetniške oblike.

Instrumentalni pouk na učiteljskih pa ima namen, da pospešuje muzikalno vzgojo bodočega učitelja. Najvažnejše godalo zanj so gosli. Tu sem čisto istih misli. Pravitako pritrđujem njegovim izvajanjem o potrebi igranja na klavirju, o čemer so mnenja različna. Zlasti marsikateri učitelji zahtevajo, naj se odstrani klavirski pouk. Temu nasproti trdi Druzovič, da nobeno godalo ni tako primerno sredstvo za obrazbo harmonskega čuta ter za razvoj muzikalnega umevanja vobče kakor klavir. Seveda naj se ne vzgajajo bodoči pianisti in domišljavi diletantje, ampak igranje na klavirju bodi izdatno sredstvo v glasbeni vzgoji!

Dr. Bezjak.

(Konec prih.)

Charles Dickens, **Povest o dveh mestih.** Iz angleščine prevel Izidor Cankar. Leposlovne knjižnice 9. zvezek. V Ljubljani 1911. Založila Katoliška Tiskarna. — C. Dickens (1812—1870) je največji humoristični pisatelj 19. stoletja; med Nemci mu je soroden Jean Paul, med Slovani pa zlasti Gogolj s svojim romanom „Mrtve duše“ in svojo komedijo „Revizor“. Ti bogonadarjeni pisatelji so prečudno znali geniti srca čitateljev: na ustni smeh, v očesu solza sočutja — to je učinek njih spisov. Dickens je bil skozinskozi demokrat; najrajši nam slika življenje nižjega, trpečega ljudstva; zlasti je prijatelj sirot. Čudovit je bil uspeh Dickensovih romanov: prej so bile šole mučilnice, zdaj so se jele spreminjati res v učilnice; temeljito so se spremenile tudi kaznilnice. Škoda, da gosp. C. ni napisal, kakor je bila „Leposlovna knjižnica“ že začela, kratkega uvoda, kjer naj bi nam orisal življenje Dickensovo, ki je tako zanimivo, zlasti vzor ubogi, a delavni mladini, in njegov pomen v svetovnem slovstvu. Ne morem pomagati, a jaz sem že tak, da vprašam, kadar berem kakšno povest, kdo je bil pisatelj, kakšen značaj in s katerimi izmed oseb, v povesti nastopajočih, je držal? In najbrže se drugim bralcem godi ravnotako. In tako bi nam uvod lahko povedal, da je Dickens stal kot demokrat na strani nižjega, zatiranega ljudstva in da strašno francosko revolucijo, ki je predmet povesti, smatra kot pravično kazen božjo za pregrehe plemstva in višje duhovščine.

Dickensa prevajati je zelo težko; in tu radi priznavamo, da je gosp. C. prevel zvesto in v lepem slogu, kar je največja pohvala za vsakega prevajalca. A najboljše priporočilo knjige bi gosp. C. napisal sam, ako nam n. pr. v „Dom in Svetu“ napiše životopis Dickensov.

Dr. Debevec.

† Ivan Grohar.

Nekrolog slovenskemu slikarju. — Napisal dr. Jos. Regali.

(Konec.)

Ko je Grohar prvič nastopil v slov. javnosti, se je pokazal kot figuralika. Velik vpliv je imel za časa študij nanj Deffregger in ta vpliv se kaže zlasti v večji figuralni kompoziciji „Petelin“, ki predstavlja svatbeni običaj v kmetiški hiši. To sliko, ki je žela na

I. slov. umetn. razstavi v Ljubljani veliko priznanja, je nameraval Grohar izvršiti, če bi dobil sredstev, v velikem galerijskem formatu. Marsikak slovenski kmetski tip je spravil Grohar tiste čase s sigurno roko na platno. Ustvaril je tudi nekaj cerkvenih slik, in sicer dve oltarni